

โครงการจ้างที่ปรึกษาพัฒนาและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะทำงานพัฒนาข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุน

1. หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่ปี 2544 ที่ สสส. ได้ทำหน้าที่จุดประกาย กระตุ้น สานและเสริมพลังบุคคล และองค์การทุกภาคส่วน ซึ่งมีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ และนักวิชาการ ในการส่งเสริมให้ประชากรมีสุขภาพที่ดีในทุกด้านมาอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน สสส. เข้าสู่ทศวรรษที่สองในปี 2564 การติดตามและประเมินผลของ สสส. ในระดับองค์การที่ผ่านมา คณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการประเมินผล และสำนักงาน ได้พัฒนารูปแบบ วิธีการ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 1) แต่ในทางปฏิบัติยังประสบปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดหลายประการ การประเมินผลสัมฤทธิ์รายปีมีลักษณะที่มุ่งเน้นระดับผลผลิต มากกว่าผลลัพธ์ ผลกระทบและการมีส่วนร่วม รวมถึงการติดตามและประเมินผลเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน การพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล กลไกการใช้ประโยชน์ของการประเมินผล ระบบการติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ และการกำหนดกรอบและกลไกด้านธรรมาภิบาลของการประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบด้านประเมินผลภายในโครงสร้าง และคณะกรรมการระดับต่าง ๆ ของ สสส.

ในการดำเนินงานคณะกรรมการประเมินผล¹ ได้มอบหมายให้คณะทำงานพัฒนาข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุน (M&E Framework) ทำหน้าที่พัฒนา (ร่าง) ข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุน (ตามเอกสารที่แนบ) เพื่อให้ได้ข้อเสนอฉบับสมบูรณ์ที่มีความชัดเจน ครอบคลุมทุกระดับ ทั้งนี้ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการประเมินผล และคณะกรรมการกองทุนพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ภาพที่ 1 แสดงระบบการติดตามประเมินผลภายในโครงสร้างของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในปัจจุบัน

¹ คณะกรรมการประเมินผลเห็นชอบข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุน เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2565

2. วัตถุประสงค์

1. ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ในการพัฒนาข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุนฉบับสมบูรณ์

2. จัดทำแผนการดำเนินงานระยะเปลี่ยนผ่าน (Transition plan) ของสำนักงานกองทุนฯ เพื่อรองรับข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุน

3. ขอบเขตการดำเนินงาน

1) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะทำงานฯ ในการพัฒนารอบการติดตามและประเมินผลกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ศึกษาข้อมูลเอกสารจากสำนักงาน สสส. สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ภาพรวมของการดำเนินงานที่ผ่านมาของการติดตามและประเมินผล รวมถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบการติดตามและประเมินผล (ภาพที่ 2) โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) บทบาทหน้าที่ ภาระรับผิดชอบของคณะกรรมการและส่วนงานของสำนักงานกองทุน (2) กรอบธรรมาภิบาลของการประเมินผล และ (3) โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการประเมินผลและส่วนงานที่รับผิดชอบการกำกับติดตามและประเมินผล โดยให้ที่ปรึกษามีหน้าที่ ดังนี้

1.1 บทบาทหน้าที่ และภาระรับผิดชอบของคณะกรรมการและสำนักงานกองทุน

วิเคราะห์แนวปฏิบัติและผลการดำเนินงานในช่วงเวลาห้าปีที่ผ่านมา ที่เกี่ยวกับการกำกับติดตามและประเมินผลทั่วทั้งกองทุนฯ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) การติดตามงาน (Monitoring) 2) การประเมินผลและการรายงาน (Evaluation and Report) และ 3) การกำกับดูแล (Oversight) โดยแบ่งโครงสร้างเป็น 4 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับนโยบายและยุทธศาสตร์ 2) ระดับองค์กร 3) ระดับแผน และ 4) ระดับการดำเนินงาน

ทั้งนี้ เพื่อนำเสนอให้เห็นสถานการณ์ ข้อดีข้อเสีย จุดแข็งจุดอ่อน และประเด็นที่ยังเป็นช่องว่างในระบบติดตามและประเมินผลของแต่ละส่วน ตลอดจนความเชื่อมโยงระหว่างระดับต่าง ๆ (แนวตั้ง) เพื่อแสดงให้เห็นความสอดคล้องและการเกื้อหนุนของการทำงานในแต่ละระดับ

1.2 กรอบธรรมาภิบาลของการประเมินผล

วิเคราะห์ระบบและกลไกการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการกองทุนคณะกรรมการประเมินผล และสำนักงาน สสส. ที่เป็นเหตุปัจจัยของสถานการณ์และผลการดำเนินงานตามข้อ

1.1 รวมทั้งมีหลักเกณฑ์/ระเบียบ² รองรับที่ชัดเจนหรือไม่ เพียงใด

² พระราชบัญญัติ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 (ที่เกี่ยวข้อง)

มาตรา 5 : การจัดตั้งกองทุน มีวัตถุประสงค์การจัดตั้งดังนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในประชากรทุกวัยตามนโยบายสุขภาพแห่งชาติ

(2) สร้างความตระหนักเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงจากการบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสาร หรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ และสร้างความเชื่อในการสร้างเสริมสุขภาพแก่ประชาชนทุกระดับ

(3) สนับสนุนการณรงค์ให้ลดบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ ตลอดจนให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

(4) ศึกษาวิจัยหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย ฝึกอบรม หรือดำเนินการให้มีการประชุมเกี่ยวกับการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(5) พัฒนาศักยภาพของชุมชนในการสร้างเสริมสุขภาพโดยชุมชน หรือองค์กรเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(6) สนับสนุนการรณรงค์สร้างเสริมสุขภาพผ่านกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะที่เป็นสื่อเพื่อให้ประชาชนสร้างเสริมสุขภาพให้แข็งแรง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และผลิตบริโภคสุรา ยาสูบหรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ

มาตรา 37 : ให้มีคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนจำนวนเจ็ดคนประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรี

โดยการเสนอแนะของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ด้านการเงิน การสร้างเสริมสุขภาพและการประเมินผล ซึ่งใน

จำนวนนี้จะต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินผลจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน ให้คณะกรรมการประเมินผลแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรเป็นเลขานุการให้นำมาตรา 38

มาตรา 14 มาตรา 20 มาตรา 22 และมาตรา 24 มาใช้บังคับ ก็กฎกระทรวงประเมินผลและการประชุมของคณะกรรมการประเมินผลด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 38 : คณะกรรมการประเมินผลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ประเมินผลด้านนโยบายและการกำหนดกิจกรรมของกองทุน

(2) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนฯ ทั่วทุกภาค

(3) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการในทุกรอบปีให้คณะกรรมการประเมินผลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผลได้

1. บทบาทหน้าที่ การรับผิดชอบ ¹ ในกรอบ M&E Framework (ต่างกับที่ "ระดับองค์การ")				
ระดับ	บทบาทและความรับผิดชอบ	การกำกับติดตาม (Monitoring ²)	การประเมินผลการรายงาน (E&R ³)	การกำกับดูแล (Oversight ⁴)
นโยบาย	• ทิศทาง และเป้าหมาย ระยะ 10 ปี ของกองทุน	คกก.กองทุน	↔	คกก.ป.มผ.
ยุทธศาสตร์	• ยุทธศาสตร์กองทุนระยะ 10 ปี • ยุทธศาสตร์ไตรพลัง	↔	↔	กระทรวงการคลัง/ รัฐสภา ⁵
องค์การ	• ตัวชี้วัดองค์การประจำปี	สนย. ⁶	↔	ผจก.กองทุน ⁷
	• ตัวชี้วัดองค์การประจำปี (ปัจจุบัน)	ผจก. กองทุน (M&E และ สนย. สนับสนุน)	↔	คกก.ป.มผ. / คกก.กองทุน
แผน	• โครงสร้างแผน 4 คลัสเตอร์ • แผนหลัก 5 ปี ของ 15 แผน • แผนการดำเนินงานประจำปี	ผจก.กองทุน รองผู้จัดการ, ผช. ผู้จัดการ ผู้อำนวยการส่วนงาน	↔	คกก.ป.มผ. คกก.บริหารยุทธศาสตร์ ⁸
การดำเนินงาน	• กิจกรรมการสนับสนุนโครงการ • กิจกรรมการร่วมทุน • กิจกรรมที่สำนักงานดำเนินงานเอง	ผู้อำนวยการส่วนงาน ผู้รับทุน (>10 ล้าน)	↔	คกก.ป.มผ. (>20 ล้าน) คกก.กำกับทิศทาง คณะกรรมการบริหารหน่วยงาน ลักษณะพิเศษ ⁹

17

ภาพที่ 2 แสดงบทบาทหน้าที่ การรับผิดชอบ ในกรอบ M&E Framework

1.3 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการประเมินผลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วิเคราะห์โครงสร้างและภาระงาน (Workload) เพื่อจัดทำทางเลือกโครงสร้างบริหารและบุคคลากรทรัพยากรที่จำเป็น และกลไกรองรับการดำเนินงานของเลขานุการคณะกรรมการประเมินผลกองทุน สสส. ตลอดจนส่วนงานที่รับผิดชอบการกำกับติดตามและประเมินผลของกองทุนในอนาคต

2) สนับสนุนการทำงานของคณะทำงานฯ ในการพัฒนาข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลของกองทุน

2.1 สนับสนุนด้านวิชาการ และสรุปผลการจัดกระบวนการรับฟังความเห็นต่อร่างข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุน ไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง ในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคณะกรรมการกองทุนและคณะกรรมการประเมินผล กลุ่ม คณะกรรมการบริหารแผน กลุ่มผู้บริหารของสำนักงาน และกลุ่มภาคีเครือข่าย เช่น ภาคีที่รับทุนจาก สสส. และภาคีนโยบาย/ภาคียุทธศาสตร์ที่ไม่ได้รับทุน สสส. (หน่วยงานกระทรวง/กรมต่าง ที่ไม่ได้รับทุน สสส. ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาหรือไม่เคยได้รับทุน สสส. มาก่อนเลยทั้งที่ทำงานเกี่ยวข้องกับภารกิจของ สสส.) เป็นต้น

2.2 ร่วมประชุมและให้ความเห็นต่อคณะทำงานพัฒนาข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุน

2.3 จัดทำรายงานข้อเสนอกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุนฉบับสมบูรณ์

3) จัดทำ (ร่าง) แผนดำเนินงานระยะเปลี่ยนผ่าน (Transition Plan) ของสำนักงานกองทุน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกรอบการติดตามประเมินผล

ผลผลิต/สิ่งส่งมอบ

1. (ร่าง) ข้อเสนอประกอบการติดตามและประเมินผลกองทุน เพื่อให้คณะทำงานฯ พิจารณา เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการกองทุน และคณะกรรมการประเมินผล โดยแบ่งเนื้อหาเป็นข้อเสนอย่อย 3 ส่วน (ตามข้อ 1.1, 1.2 และ 1.3) ตามระยะเวลาที่คณะทำงานฯ กำหนด
2. รายงานสรุปผลการรับฟังความเห็นต่อร่างข้อเสนอประกอบการติดตามและประเมินผลกองทุน จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง รวม 1 ฉบับ
3. แผนดำเนินงานระยะเปลี่ยนผ่าน (Transition Plan) ของสำนักงานกองทุน ที่เป็นส่วนหนึ่งของกรอบการติดตามประเมินผล³ จำนวน 1 ฉบับ
4. รายงานผลการปฏิบัติงานการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะทำงานฯ ในการพัฒนากรอบการติดตามและประเมินผลกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทุกไตรมาส จำนวน 3 ฉบับ
5. รายงานสรุปผลการดำเนินงาน ฉบับสมบูรณ์ 1 ฉบับ

ระยะเวลาการดำเนินงาน : 12 เดือน

กรอบงบประมาณ : พิจารณาตามคุณภาพของข้อเสนอโครงการ ทั้งนี้ ให้งาน/ที่ปรึกษา มีหน้าที่จัดหา

1. หัวหน้าโครงการ มีระยะเวลาปฏิบัติงานอย่างน้อย 5 วันต่อเดือน
2. นักวิชาการที่มีประสบการณ์ในระดับปริญญาโท-เอก มีระยะเวลาปฏิบัติงานอย่างน้อย 10 วันต่อเดือน จำนวนอย่างน้อย 2 คน

คุณสมบัติของที่ปรึกษา

1. คุณสมบัติของที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
 - 1) เป็นหน่วยงาน/องค์กรที่ได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการในระดับชาติหรือนานาชาติ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ผลิตสุราหรือยาสูบหรือสินค้าทำลายสุขภาพ และต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการบริหารยุทธศาสตร์ ด้านการบริหารองค์การขนาดใหญ่ ด้านการบริหารรัฐกิจ/ราชการ ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านประเมินผล และมีประสบการณ์ด้านการติดตามและประเมินผลองค์กรขนาดใหญ่ระดับชาติหรือนานาชาติ ให้คำปรึกษาและพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ/องค์กรมหาชน (ขอให้แนบผลงานที่เคยดำเนินงานเพื่อประกอบการพิจารณา) หากมี ความรู้ ความเข้าใจในงานสร้างเสริมสุขภาพ บริบทการทำงานของภาคี ในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับ สสส. จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ
 - 2) ที่ปรึกษา ต้องมีคุณสมบัติที่จะทำงานพัฒนาข้อเสนอประกอบการติดตามและประเมินผล และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประวัติการทำงานที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และไม่เป็นผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest: COI) เพื่อมิให้เกิดอคติในดำเนินงาน โดยยึดถือกรอบจรรยาบรรณ และจริยธรรมในการดำเนินงาน

³ การดำเนินงานระยะที่ 2 เป็นการดำเนินการตามแผนดำเนินงานระยะเปลี่ยนผ่าน (Transition Plan) เพื่อเตรียมการเข้าสู่การเปลี่ยนผ่าน เป็นการดำเนินงานตามกรอบการติดตามและประเมินผลกองทุนฯ โดยคณะทำงานฯ ทำหน้าที่รายงานผลต่อกรรมการกองทุน กรรมการประเมินผล โดยมีระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 ปี หลังจากมีกฎหมาย พ.ศ. 2566